

Vaste Commissie voor Taaltoezicht
Warandeborg 4 – 1000 BRUSSEL

Brussel, 28 januari 2009

Uw brief van:
Uw kenmerk:
Ons kenmerk: 40.192/I/PN
LR/MM

Ter zitting van 23 januari 2009 hebben de verenigde afdelingen van de Vaste Commissie voor Taaltoezicht (VCT) uw vraag om advies van 20 oktober 2008 in verband met de toepassing van de taalwetgeving op overheidsopdrachten onderzocht.

Uw vraag luidt als volgt:

“Gevolg gevend aan uw brief dd. 13 juni 2008, gericht aan het Federaal Agentschap voor de opvang van asielzoekers (Fedasil), en met toepassing van artikel 10 van het koninklijk besluit van 4 augustus 1969 tot regeling van de rechtstoestand van de voorzitter en van de leden van de vaste commissie voor taaltoezicht en tot regeling van deze werking, heb ik de eer u met onderhavig schrijven een verzoekschrift tot advies in te dienen.

Ten eerste zou ik graag meer uitleg willen hebben over de interpretatie en toepassing van artikel 40, en in het bijzonder de bewoording “door bemiddeling van”, van de gecoördineerde wetten van 18 juli 1966 van de talen in bestuurszaken.

Indien een overheidsopdracht betrekking heeft op een levering, dienst of werk voor de opvangcentra van Fedasil zijn het in de praktijk de centra zelf die de gehele procedure afhandelen. De opvangcentra hebben wel geen eigen rechtspersoonlijkheid. De centra kiezen welke overheidsopdrachten ze willen lanceren, binnen het hun toegewezen budget. Het betrokken centrum wordt als contactpersoon aangeduid in het bestek. De facturatie wordt door de centra gedaan, maar doorgestuurd naar de hoofdzetel die de uiteindelijke betaling doet.

Deze overheidsopdrachten worden wel officieel gegund door het hoofdbestuur van Fedasil. Het hoofdbestuur is ook steeds de “aanbestedende overheid” in de bestekken.

De vraag is nu of de overheidsopdrachten gelanceerd door de opvangcentra van Fedasil onder het toepassingsgebied artikel 40 van de gecoördineerde wetten van 18 juli 1966 vallen, en of deze publicaties bijgevolg onderworpen zijn aan de taalregelgeving van de plaatselijke diensten of aan deze van de centrale diensten? Welke criteria kunnen gebruikt worden om te bepalen of een bepaald bericht of mededeling die de centrale diensten aan het publiek richten door bemiddeling van de plaatselijke diensten gebeurt?

Ten tweede is het mij niet helemaal duidelijk welke handelingen bij overheidsopdrachten kunnen gekwalificeerd worden als 'rechtstreeks contact met de burger' of 'een bericht, mededeling en formulier die voor het publiek bestemd zijn'.

Er zijn verschillende procedures die kunnen gevolgd worden bij overheidsopdrachten.

- *De onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking*

Bij deze procedure zijn er geen publicatieverplichtingen. In de praktijk gaan de centra of de hoofdzetel een aantal bedrijven naar keuze contacteren. De vraag is nu of deze contactopname gekwalificeerd kan worden als 'rechtstreeks contact met de burger/privaat bedrijf' of als 'een bericht, mededeling en formulier die voor het publiek bestemd zijn' onder de gecoördineerde wetten van 18 juli 1966 op het gebruik van de talen in bestuurszaken?

- *Onderhandelingsprocedure met bekendmaking, offerteaanvraag en aanbesteding*

Bij deze drie procedures is er telkens een publicatie nodig. Het Agentschap kiest niet op voorhand met wie zij willen werken. Gaat het hier om 'een bericht, mededeling en formulier die voor het publiek bestemd zijn'?

In een tweede fase gaan de centra, of desgevallend het hoofdbestuur, rechtstreeks contact opnemen met de bedrijven. Gaat het hier dan om 'rechtstreeks contact met de burger/privaat bedrijf'?

En indien deze twee fases verschillend kunnen gekwalificeerd worden onder de gecoördineerde wetten van 18 juli 1966, moet/mag er dan ook een verschillende toepassing van de taalwetregeling gebruikt worden?"

*
* *

1. Eerste vraag:

Welke taalregeling is van toepassing op de publicaties inzake overheidsopdrachten met betrekking tot de opvangcentra van Fedasil?

Uit de verstrekte informatie blijkt dat, alhoewel de opvangcentra in de praktijk een rol spelen in de afhandeling van de procedure van de overheidsopdrachten, het hoofdbestuur van Fedasil steeds als "de aanbestedende overheid" in de bestekken wordt vermeld, de

opdrachten ook door haar worden gegund en zij ook de uiteindelijke betaling doet. Het hoofdbestuur van Fedasil, die een centrale dienst is in de zin van de SWT, dient derhalve als de echte verantwoordelijke van de overheidsopdracht te worden beschouwd. Dat hoofdbestuur is het dan ook dat geacht wordt de publicatie inzake de overheidsopdracht tot het publiek te richten. Deze publicatie valt onder de toepassing van artikel 40 SWT.

Aan de andere kant handelen, volgens de toelichting, de opvangcentra zelf van Fedasil, die over geen rechtspersoonlijkheid beschikken, in de praktijk de gehele procedure van de overheidsopdracht af. Zij kiezen welke overheidsopdracht ze willen lanceren binnen het hun toegewezen budget. Het betrokken centrum wordt als contactpersoon in het bestek aangewezen. De centra doen de facturatie en sturen die door naar het hoofdbureau die de betaling doet.

De vraag rijst of de publicatieberichten van de overheidsopdrachten m.b.t. de opvangcentra uitgaande van de centrale dienst Fedasil dienen te worden beschouwd als berichten die door bemiddeling van de plaatselijke diensten (d.w.z. via een optreden van de opvangcentra) tot het publiek worden gericht (artikel 40, eerste lid, SWT) of als berichten die rechtstreeks aan het publiek worden gericht (artikel 40, tweede lid, SWT). In het eerste geval zijn de berichten onderworpen aan de taalregeling van de plaatselijke diensten. In het tweede geval worden zij volgens een letterlijke lezing van de wet in het Nederlands en het Frans gesteld.

Enerzijds zou de grote rol die de opvangcentra spelen in de praktische afhandeling van de overheidsopdracht als een aanwijzing kunnen worden geïnterpreteerd dat de publicatieberichten van de centrale dienst Fedasil dienen te worden beschouwd als berichten die centrale diensten via de plaatselijke diensten aan het publiek richten. Die berichten zijn dan eentalig in de taalhomogene gemeenten. Zij zijn tweetalig in de gemeenten met een specifiek taalstatuut en in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad.

Anderzijds kan, los van de louter praktische afhandeling van de overheidsopdracht door de opvangcentra, gewezen worden op de juridische eindverantwoordelijkheid van het hoofdbestuur van Fedasil: het is steeds de aanbestedende overheid in de bestekken en het gunt officieel de opdracht. De plaatselijke opvangcentra hebben overigens geen rechtspersoonlijkheid. Strikt juridisch is het mogelijk daaruit af te leiden dat de publicatieberichten van Fedasil berichten zijn die de centrale dienst rechtstreeks aan het publiek richt. Volgens een letterlijke lezing van artikel 40, tweede lid, SWT, worden zij in het Nederlands en het Frans gesteld. In haar rechtspraak heeft de VCT het principe van artikel 40, tweede lid, SWT, genuanceerd. Volgens de VCT moet deze bepaling zo worden geïnterpreteerd dat de tweetaligheid slechts betrekking heeft op de gevallen waar tweetalige publicaties vereist zijn, d.w.z. in de gemeenten met een specifiek taalstatuut en in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad. Uit de parlementaire voorbereiding van de wet van 2 augustus 1963 op het gebruik van de talen in bestuurszaken blijkt immers dat de wetgever de bedoeling had de taalhomogeniteit van de eentalige gebieden te handhaven en zelfs te verstevigen. Daarbij komt nog dat een systematisch gebruik van de twee talen in deze gebieden niet alleen geen nut heeft maar bovendien tegen de wil van de wetgever zou indruisen. (R. Renard, Talen in bestuurszaken, in de bedrijven en in de sociale betrekkingen, A.P.R., Gent, Story-Scientia, 1983, nr. 222). Daarom neemt de VCT aan dat, met het oog op het vrijwaren van de homogeniteit van de taalgebieden, de eentaligheid de regel is voor de berichten die de centrale diensten aan het publiek uit de taalhomogene gemeenten richten, terwijl het gebruik van de tweetaligheid vereist is t.a.v. het publiek van de gemeenten uit Brussel-Hoofdstad en de rand- en taalgrensgemeenten (advies nr. 1980 van 28 september 1967, advies nr. 30.241 van 10 september 1998).

De VCT is dan ook van oordeel dat, ongeacht of de publicatieberichten van Fedasil m.b.t. de overheidsopdrachten van de opvangcentra worden geïnterpreteerd als berichten die de

centrale dienst Fedasil tot het publiek richt door bemiddeling van de plaatselijke diensten of als berichten die de centrale dienst rechtstreeks aan het publiek richt, die publicatieberichten eentalig Frans of Nederlands moeten zijn in de gemeenten zonder specifieke taalregeling (taalhomogeen) van het Franse en het Nederlandse taalgebied, al naargelang van het gebied waar ze verspreid worden, en tweetalig in die gevallen waar tweetalige publicaties vereist zijn, d.w.z. de gemeenten met een specifiek taalstatuut en in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad.

2. Tweede vraag:

Welke handelingen bij overheidsopdrachten kunnen worden gekwalificeerd als “rechtstreeks contact met de burger” of “een bericht, mededeling bestemd voor het publiek”?

Wanneer een bepaalde tekst zonder onderscheid des persoons wordt verspreid dient hij beschouwd te worden als een bericht of mededeling aan het publiek.

In het kader van de betrekkingen met particulieren treedt de overheid rechtstreeks in contact met een geïndividualiseerde burger. Dit onderscheidt deze categorie van overheidshandelingen van de berichten of mededelingen aan het publiek die in abstracto tot de burger zijn gericht.

Hieruit volgt dat:

- de onderhandelingsprocedure waarbij wordt gehandeld zonder naleving van de bekendmakingsregels bij aanvang van de procedure, maar wel met rechtstreeks contact of raadpleging van een aantal aannemers, leveranciers of dienstverleners, een betrekking met een particulier (burger/privaat bedrijf) is.
- de aanbesteding, de offerteaanvraag, de onderhandelingsprocedure met bekendmaking, waarbij wordt gehandeld met naleving van de bekendmakingsregels bij aanvang van de procedure, d.w.z. met aankondiging van de opdracht in de officiële publicatiebladen, berichten of mededelingen voor het publiek zijn. De handelingen die nadien in rechtstreeks contact met de particulieren (burger/privaat bedrijf) gebeuren, bv. de kennisgeving van de keuze van aannemer, leverancier of dienstverlener of de briefwisseling met dezen na de kennisgeving, zijn als betrekkingen met particulieren te beschouwen.

Er kan worden gesteld dat, uitgaande van de in de aanhef van het punt 2 gegeven definitie en betekenis van de begrippen “bericht, mededeling voor het publiek” en “betrekking met particulieren”, de verschillende handelingen bij overheidsopdrachten ofwel bij de ene ofwel bij de andere categorie kunnen worden gekwalificeerd en de ermee overeenstemmende bepalingen van de SWT erop van toepassing zijn.

